

Program přednášek podzimního VII. semestru

ak. r. 2011/2012

TRESTNÍ PRÁVO HMOTNÉ

obecná část

přednášející:

prof. JUDr. V. Kratochvíl, CSc., doc. JUDr. V. Kalvodová, Dr., JUDr. J. Zezulová, Ph.D.

I. Tresty a ochranná opatření – 19. 9. 2011 (prof. JUDr.V. Kratochvíl, CSc.)

Základní pojmy:

- kriminální politika, trestní politika, sankční politika
- trestní sankce [v širším smyslu (tresty, ochranná opatření, opatření ml.), v užším smyslu (tresty, trestní opatření ml.)]

Podstata trestních sankcí v širším smyslu z pohledu škol trestního práva:

- vznik trestního monopolu státu
- klasická škola
- pozitivistická škola
- současné názory na pojem a podstatu soudního trestu, ochranných opatření a opatření ml. (teorie absolutní / retributivní, relativní / utilitární a smíšené, dualismus a monismus trestních sankcí, restorativní a retributivní koncept justice)

Systém trestních sankcí v širším smyslu de lege lata:

- podstata a funkce systému
- druhy trestů, ochranných opatření a opatření ml.

Účel trestu de lege lata:

- účel trestu ve smyslu § 39 odst. 1, § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 TrZ¹ a podstata exemplárního trestu
- účel trestního zákoníku a účel trestu (zásada účelnosti trestu)

II. Trestněprávní alternativy – 26. 9. 2011 (doc. JUDr. V. Kalvodová, Dr.)

Trestněprávní alternativy (vybrané problémy):

- pojem a přehled trestněprávních alternativ
- mediace a probace: podstata pojmů (zák. č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, ZPMS²)
- dohled ve smyslu TrZ a ZPMS

¹ TrZ – zkratka pro trestní zákoník, zák. č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

² ZPMS - zkratka pro zákon o probační a mediační službě.

- alternativy k potrestání: upuštění od potrestání, upuštění od potrestání za současného uložení ochranného opatření a podmíněné upuštění od potrestání s dohledem
- alternativy nepodmíněného trestu odnětí svobody: obecně prospěšné práce, podmíněné odsouzení, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem (probace), podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem (parole)

Nové trestněprávní alternativy a změny v předpokladech dosavadních alternativ:

- § 60 a 76 TrZ (domácí vězení, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce)
- § 62 a 68 TrZ (obecně prospěšné práce, peněžitý trest)

Vybrané základní zásady ukládání trestů:

- žádný trestný čin bez trestu (neodvratnost trestání), neodvratnost (trestní) reakce státu na čin soudně trestný
- přiměřenost (adekvátnost) trestu a idea trestu spravedlivého
- zásady zákazu analogie a retroaktivity k tíži pachatele při ukládání trestů a ochranných opatření
- humánnost trestů a trestní liberalismus
- zásada materiálně-formálního pojetí trestného činu lato sensu z hlediska trestu
- nové zásady trestání podle trestního zákoníku
 - zásada zohlednění právem chráněných zájmů osob poškozených trestným činem

III. Ukládání trestů za vybrané formy trestných činů – 3. 10. 2011 (prof. JUDr. V. Kratochvíl, CSc.)

Trestání forem mnohosti trestné činnosti:

- trestání konkurence (souběhu) trestných činů (trest úhrnný a souhrnný) ve smyslu § 43 TrZ
- trestání recidivy (zpětnosti) trestné činnosti a ukládání trestu odnětí svobody „zvlášť nebezpečnému recidivistovi“ ve smyslu § 59 TrZ
- ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny ve smyslu § 108 TrZ
- tzv. „další trest“ (§ 36 tr. zák.³) a jeho osud po 1. 1. 2010

Exkurs:

- ukládání společného trestu za pokračování v trestném činu ve smyslu § 45 TrZ

IV. Trest odnětí svobody a ochranná opatření – 10. 10. 2011 (doc. JUDr. V. Kalvodová, Dr.)

Podstata trestu odnětí svobody (nepodmíněného):

- nepodmíněné odnětí svobody jako klasická trestní sankce

³ tr. zák. – zkratka pro zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon (účinný do 31. 12. 2008)

- místo nepodmíněného trestu odnětí svobody v systému trestů

Realizace trestu odnětí svobody pravidelného (OS):

- penologie a penitenciaristika
- výkon trestu OS ve smyslu zákona o výkonu trestu odnětí svobody a řádu výkonu trestu odnětí svobody
- vybrané zásady zákona o výkonu trestu OS u dospělých
- vykonávací řízení o uloženém trestu OS ve smyslu zákona o trestním řízení soudním
- součinnost probační a mediační služby (ZPMS) s Vězeňskou službou

Realizace trestu odnětí svobody výjimečného (VOS):

- výkon doživotního trestu

Účel ochranného opatření:

- účel trestního zákoníku a účel ochranných opatření

Druhy ochranných opatření:

- ochranné léčení ve smyslu trestního zákoníku a odborná péče ve smyslu § 20 zák. č. 379/2005 Sb.
- zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty, zabránění náhradní hodnoty a /trest/ propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, propadnutí náhradní hodnoty
- ochranná výchova
- zabezpečovací detence

V. Ukládání opatření mladistvým – 17. 10. 2011 (JUDr. J. Zezulová, Ph. D.)

Idea trestního práva mladistvých (mládeže):

- zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (ZSVM)⁴
- základní zásady ukládání opatření mladistvým podle ZSVM

Účel trestu obecně a opatření u mladistvých zvláště:

- logika a vztah § 39 odst. 1, § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 TrZ a § 3 odst. 1, § 9 odst. 1 ZSVM
- upuštění od uložení trestního opatření
- podmíněné upuštění od uložení trestního opatření

Druhy opatření a jejich ukládání mladistvým, výkon opatření:

- výchovná opatření
- ochranná opatření
- trestní opatření
- opatření ukládaná dětem mladším patnácti let

Zánik opatření ukládaných mladistvým:

⁴ ZSVM – zkratka pro zák. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů

- promlčení výkonu trestního opatření
- zahlazení odsouzení

VI. Zánik trestů a ochranných opatření – 24. 10. 2011 (doc. JUDr. V. Kalvodová, Dr.)

Nedostatek protiprávnosti a trestnosti činu (vyloučená a zaniklá protiprávnost a trestnost činu, trestní odpovědnost) a nedostatek (zánik) trestů a ochranných opatření:

- okolnosti vylučující protiprávnost (a trestnost) činu
- okolnosti způsobující zánik (protiprávnosti a trestnosti činu) trestní odpovědnosti
- okolnosti způsobující nedostatek (zánik) trestů a ochranných opatření

Zánik trestů a ochranných opatření z pohledu vybraných základních zásad trestního práva:

- zákonnost trestů a ochranných opatření
- zákaz analogie a retroaktivity zákona k tíži pachatele z hlediska trestů a ochranných opatření
- personalita trestů a ochranných opatření
- žádný trestný čin bez zákonného trestu (neodvratnost trestu)
- zánik ochranných opatření a základní zásady trestního práva

Zahlazení odsouzení:

- zahlazení odsouzení a funkce trestního práva
- formy zahlazení odsouzení

zvláštní část

přednášející:

doc. JUDr. J. Kuchta, CSc.

VII. 31. 10. 2011

Úvod do zvláštní části trestního práva hmotného (trestního zákoníku)

Vztah obecné a zvláštní části trestního zákoníku:

- hledisko legislativní, výkladové a aplikační
- systematika obecné a zvláštní části trestního zákoníku

TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTU A ZDRAVÍ (HL. I.)

TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ A PRÁVŮM NA OCHRANU OSOBNOSTI, SOUKROMÍ A LISTOVNÍHO TAJEMSTVÍ (HL. II.)

VIII. 7. 11. 2011

TRESTNÉ ČINY PROTI LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI V SEXUÁLNÍ OBLASTI (HL. III.)

TRESTNÉ ČINY PROTI RODINĚ A DĚTEM (HL. IV.)

IX. 14. 11. 2011

TRESTNÉ ČINY PROTI MAJETKU (HL. V.)

TRESTNÉ ČINY HOSPODÁŘSKÉ (HL. VI.)

X. 21. 11. 2011

TRESTNÉ ČINY OBECNĚ NEBEZPEČNÉ (HL. VII.)

TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ (HL. VIII.)

XI. 28. 11. 2011

TRESTNÉ ČINY PROTI ČESKÉ REPUBLICE, CIZÍMU STÁTU A MEZINÁRODNÍ ORGANIZACI (HL. IX.)

TRESTNÉ ČINY PROTI POŘÁDKU VE VĚCECH VEŘEJNÝCH (HL. X.)

XII. 5. 12. 2011

TRESTNÉ ČINY PROTI BRANNÉ POVINNOSTI (HL. XI.)

TRESTNÉ ČINY VOJENSKÉ (HL. XII.)

XIII. 12. 12. 2011

TRESTNÉ ČINY PROTI LIDSKOSTI, PROTI MÍRU A VÁLEČNÉ TRESTNÉ ČINY (HL. XIII.)

Aktuální otázky trestněprávní legislativy

Literatura

KRATOCHVÍL, V. a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. Praha: C. H. Beck, 2009

KUCHTA, J. a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. Praha: C. H. Beck, 2009

Rozdělovník:

- interní a externí učitelé katedry přednášející trestní právo hmotné v VII. semestru
- vývěsní tabule katedry
- IS
- sekretariát katedry

Zpracoval: V. Kratochvíl, 31. 8. 2011